

Francosko. Novi ministerski predsednik se piše Bourgeois. On in njegovi tovariši so radikalci. V ponedeljek je izjavil med drugim v poslanski zbornici, da hoče ustreči mnogim gospodarskim in političnim zahtevam radikalcev in socialistov. Ako se francosko ljudstvo ne bode spanietovalo, dobijo prihodnje ministerstvo bržčas socialni demokratje v roke.

Nemško. Dne 4. novembra so v Potsdamu prisegli vojaški novinci vpricho cesarja Viljema, ki je nato v svojem govoru rekel, da je prva vojakova dolžnost pokorščina. — Dne 3. decembra ze snide državni zbor. — V gornje-slezijemskem okraju Plaz-Ribnik je zmagal pri volitvah Poljak Radmanski zoper nemškega katoličana Huene. Volileci so s tem pokazali, da jim narodnost ni deveta briga.

Rusko. Vlada je sklenila zvezo s Kitajci. Vsled tega dobijo Rusi Port Artur ob morskem zalivu Pečili. S tem si ondi prilastijo vso trgovino, in to jezi Angleže, ki pa si jeze ne morejo ohladiti, ker Francozi držé z Rusi. Da se Rus in Anglež pisano gledata, kaže to, da ruski zastopnik v Carigradu noče več podpirati angleškega v armenskem vprašanju.

Bolgarsko. Dne 31. oktobra je odpril knez Ferdinand narodno sobranje, ter v prestolnem govoru marsikaj omenil, kar hoče vlada doseči, le o popravoslavljenu sina Borisa nič ni omenil, kakor bi to mnogi radi. — Na dan obletnice smrti ruskega cesarja Aleksandra III. so po vseh cerkvah bile slovesne maše zadušnice.

Turško. Zadnje dni so Turki pobili v Erzerumu nad 50 kristijanov, v Beyruthu je mnogo mrtvih in ranjenih, v Bitlisu je 179 mrtvih, v Alepu so napali Turki celo evropske kristijane. Turška vlada pa laže med svet, da so povsod začeli rabuko Armenci. Bog vé, kdaj bo konec teh grozovitostij, ker sta si Rus in Anglež prišla navskriž!

Špansko. Mnogo tisoč in tisoč vojakov je vlada že poslala na otok Kuba strahovat ustašev. Koliko sto in sto tisočakov pa je že izdala! In zopet pošlje vlada te dni na Kubo 35 tisoč mož. Poleg tega pa pozove še večje število rezervnikov, kateri bodo morali v slučaju potrebe odriniti na Kubo.

Za poduk in kratek čas.

Slovenci na narodopisni razstavi v zlati Pragi.

VI.

Lepa je praška okolica in tudi dežela, kolikor sem se po njej vozil, mi je bila všeč. Vendar nekaj pogreša Slovenec povsod, naj se tudi čuti med slovanskimi brati doma; nikjer namreč ne vidiš toliko cerkv in belih znamenj in križev, kakor pri nas po Slovenskem. Precej poznam Štajarsko, tudi po Koroškem, Kranjskem in Primorskem sem hodil, pa tu povsod po gričih se tako lepo podajo okolici bele cerkvice, da se ptujci zelo temu čudijo. Vozil sem se lani iz Serajeva v kopališče Ilidže z arhimandritom I. M. in opatom I. O. iz Petervaradina in imenitno svetno gospodo, in ti, kadar so bili zvedeli od mene, da sem Slovenec, niso mogli prehvaliti tega, kako se jim je to lepo videlo, na Slovenskem na vsakem hribčku skoro cerkev. Tega sem tudi pogrešal na Češkem.

No, zato pa ima glavno mesto Češke, Praga, mnogo cerkev, od katerih so nekatere zares krasne in slovite. V Pragi je 47 katoliških cerkev in 23 kapelic, 25 samostanov, ena ruska cerkev, 3 protestanske bogomolnice in 10 sinagog ali židovskih zbirališč. Vseh teh, obljubim,

porečeš, nisi obiskal! In tako je tudi bilo, ker trebalo bi zato več časa, kakor sem ga imel. Le nekaj najznamenitšega povem. Kdor je bil v Pragi, pa ne na Hradčinu, je kakor bi bil v Rimu, pa ne bi bil v Vatikanu ali v cerkvi sv. Petra. Naš Slovence je peljal na Hradčane njih dobri poznavavec g. župnik Ekert, in nam vse razkazal in po zgodovini razložil. Gredoč smo si ogledali veliko cerkev sv. Miklavža s kupolo, kjer so se ravno začele večernice ob 3. popoldan v soboto. Malo je bilo sicer ljudij, pa vsi skoro so prav lepo peli pri blagoslovu.

Hradčane leže proti večeru na malem hribu, s katerega lahko razgledaš celo mesto in lepo okolico. Lepo se podaja Veltava, ki mimo teče, in nehoté, kadar sem gledal mesto, okolico in srebropenečo Veltavo, sem se spomnil iz lanskega leta pogleda na Savo in Dunavo s stare trdnjave v Belem gradu, kjer so se tako viteško vojskovali naši pod vodstvom Janeza Hunjada in sv. Janeza Kapistrana leta 1456. in zdobili moč turško z geslom: »Glejte križ Gospodov, bežite sovražne čete!« Kakor tamkaj doli v Serbiji, tako tukaj na Hradčinu so se mi vzbudila čustva veselja in žalosti; žalosti, če pomislimo na število nas Slovanov in nesrečno neslogo, zaradi katere nismo svoji. Kje so zdaj Nemanjići, slavni Dušani serbski, kje so Vlačvi in Karoli češki, zlata doba zgodovine? »Mru kraljevi, mru rodovi, In njih grobe trava krije«, prav poje J. Fr. Gundulić. Pa tudi veselje me je navdajalo, ko sem gledal lepo mesto zlato Prago. O kako lepe, bogate, kraje je Bog odločil Slovanom!

Da bi se zopet vrnili tu na Češkem dnevi svetega Vlačava in slavnega Karola IV.! Da bi zopet Čehi tako skrbeli za pravo znanost in umetnost in napredek krščanski, kakor sta ta dva skrbela, in Češka bo prva med nami — sicer je že v enem oziru zdaj —, med Slovani avstrijskimi. Kdor gleda Hradčane, zlato Prago in njeno krasno okolico, ne bo se čudil, da je nemški učenjak Humboldt, ki je mnogo sveta prehodil, Prago prištel najlepšim mestom celega sveta. Ne samo lepo je tu, temveč znamenito in lahko rečem zgodovinsko najznamenitejših mest cele Evrope. Gledaš li to, ali ono poslopje, vsako, da vsaki kamen tako rekoč ima skoro svojo zgodovino, zgodovino, večinoma s krvjo pisano! Da, ne samo češki narod, temveč vsi Slovani imamo tužno prošlost, katere je kriva naša prepirljivost, in celo v pregovoru znana slovanska nesloga v cerkvenem in političnem življenju. Zato pa so me tudi zadnji dan mojega bivanja v Pragi, ko sem obiskal krasno cerkev naših bratov nezedinjenih, navdajale razne misli, ko sem klečal pred lepima podobama sv. Cirila in Metoda! O da bi slišali ti glas skrbnega, za vse sveto in narodno reč vnetega sv. očeta Leva XIII!

Potem kraljevi dvorec na Hradčinah ne bo prazen, kakor je zdaj, temveč bode se v njem odločevala sodbina češkega naroda in se bo ž njega pospeševala blaginja vseh, ki spadajo pod češko krono. Lepo je namreč poslopje, ki se imenuje kraljevi dvorec. Tega je v tem obsegu založil Karol IV. l. 1333. na mestu, kjer so poprej stanovali češki knezi. Kralj Václav II. je obnovil od 1484-1502 in popravil ta dvorec. Nesrečni požar dne 2. junija 1541 je vse pokvaril. Zato je pa Ferdinand I. skrbel, da se zopet popravi. Cesar Rudolf II. od l. 1576-1611., ki je tu prebival, je vse olepšal. Kralj Matjaš je sicer skrbel za popravo in olepšavo kraljevega dvorca, ali se je preselil na Dunaj. Zadnji cesar, ki je tu prebival, se mi zdi, je bil cesar Ferdinand I., ki je umrl l. 1875. Bolj pa kakor kraljevi dvorec, bo gotovo zanimala bralce »Slov. Gosp.« krasna cerkev sv. Vida s svojimi znamenitostmi in dragocenostmi. O tem prihodnjič.

Smešnica. Na raztavi hvali pečar svoje peči, rekoč: »Tu vidite peč, pri kateri se prihrani polovica kurjave.« — Nato pa reče mož svoji ženki: »To pa ni slabo. Stara, kaj, če bi kupila dve? Prihraniva celo kurjavo.«

Razne stvari.

(Novega cesarskega namestnika,) markiza Bacquehema, so v Gradcu obiskali dne 31. okt. naš milostljivi knezoškof z dvema preč. stolnima korarjema.

(Milostlj. knezoškof) so darovali mariborski dijaški kuhinji 15 gld., za kar se v imenu mladine prespodobno zahvaljuje Odbor.

(Odbor avstrijskih škofov) se snide na Dunaju dne 19. nov. Predsedovali bodo praški kardinal grof Schönborn, in bode med drugim sklepno posvetovanje o novem katekizmu, ki izide na leto.

(Zlato sv. mašo) so na tistem obhajali v sredo, dne 30. oktobra t. l. preč. pospod Martin Stranjšak, častni kanonik, nadžupnik in dekan v Hočah. Še na mnogaja leta!

(Odborova seja.) Prihodnji torek 12. nov. ob ednajstih odborova seja duhovnega podpornega društva za lav. škofijo v konzist. pisarni. Predsednik.

(V Konjicah zbor!) »Katol. polit. društvo« priredi v nedeljo, dne 17. novembra t. l. ob treh popoldne zbor v Konjicah. Ne samo društveniki, tudi gostje so nam dobro došli! Odbor.

(Ob priliki proslave dvajsetletnice) akademčnega tehn. društva »Triglav« se je brala v ponedeljek, dne 4. novembra ob 8. uri zjutraj v cerkvi usmiljenih bratov v Gradcu sv. maša zadušnica za vse umrle bivše člane tega društva.

(Slov. politično in gospodarsko društvo v Ljutomeru) priredi dne 17. novembra 1895 svoj peti redni občni zbor s sledečim vsporedom: 1. Pozdrav predsednika. 2. O političnem položaju, govori deželni poslanec dr. Dečko. 3. O šolah, govori urednik Drag. Hribar. 4. O volitvah, govori g. dr. Fr. Rosina. 5. Slučajnosti. Shod se vrši pri g. I. Vavpotiču ob 3. uri popoldne. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

(Odbor slov. akad. društva »Danice«) se je pri zadnji občni seji dne 29. oktobra 1895 sledeče sestavil: Predsednik: stud. iur. Valentin Levičnik, podpredsednik: stud. iur. Stefan Pregelj, tajnik: stud. iur. Fran Ilvar, blagajnik: stud. iur. Ivan Capuder, knjižničar: stud. theol. Blaž Brdnik, arhivar: stud. iur. Pavel Valjavec.

(Pevsko društvo v Braslovčah) bode imelo v nedeljo, dne 17. novembra t. l. ob 4. uri popoldne svoj redni občni zbor v gostilnici g. I. Vrankoviča s sledečim vsporedom: 1. Pozdrav. 2. Zborovanje. 3. Vpisovanje novih udov. 4. Plačevanje letnine. 5. Volitev odbora in 6. nasveti. Vse prijatelje petja najuljudnejše vabi odbor.

(† Dr. Fr. Celestin.) V Zagrebu je pred tednom umrl bivši docent na vseučilišču profesor dr. Fr. Celestin, slovenski pisatelj in slovanski učenjak. Podpiral je rad slov. dobrodelne namene; tako je n. pr. vsako leto poslal mariborski dijaški kuhinji 5 gld. Svetila mu večna luč!

(Preskušnje za učiteljsko osposobljenje) se vršijo ta teden na mariborskem c. k. učiteljskem. Dela jih 20 kandidatov in kandidatinj.

(Kje so Rače?) Naše upravnništvo je v soboto, dne 2. nov. dalo na pošto dopisnico z lepo pisanim naslovom: »N. N. P. Rače. Štajersko«, in včeraj dobi nazaj dopisnico, ki je hodila v Konjice, Radeče, samo

Rač ni našla. Upravnništvo se bode seveda pritožilo v Gradcu pri poštenem ravnateljstvu. Kdor hoče med Slovenci služiti, mora naš jezik znati in spoštovati!

(Dr. Lueger ni potrjen) dunajskim županom. Zakaj ga grof Badeni ni priporočal svetlemu cesarju? Grof Badeni se je zbal naših in ogerskih židovskih liberalcev! Grof Badeni, kje je vodnica pravičnosti?

(Spremembe pri vojaški duhovščini.) Č. g. Henrik Kranjec pride z Jožefovega mesta za župnika v Gradec. Vojaški kaplan z Gradcu je postal č. g. dr. Rajmund Miklavc, benediktinski duhovnik. Premiščeni so č. gg. vojaški kaplani: dr. Luka Senjak iz Ljubljane v Zagreb, Anton Križik iz Gradca v Serajevo in Anton Bolkovič iz Serajeva v Zader.

(Za razstavljen vina) na praški narodopisni razstavi je dobila isterska vinarska zadruga diplomu in zlato svetinjo. Škoda, da naših štajarskih vin nihče ni ondi razstavil; kako dobro bi bilo, ko bi tudi češki kupci zdaj prišli po naše izvrstno vino!

(Wolfov slov.-nemški slovar) je dovršen s 23. sešitkom, ki smo ga oni dan dobili. Slava pokojnemu ljubljanskemu knezoškofu A. Al. Wolfu, na katerega troške je ljubljansko knezoškofijstvo to velevažno delo izdalo! Slava pa tudi g. uredniku, profesorju M. Pleteršniku, našemu rojaku!

(Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali p. n. gg. stolni prošt lg. Orožen, župnik Franc Hrastelj po 10 gld.; slavno posojilnica v Ljutomeru 20 gld.; župnik Fr. Heber 3 gld.; dva neimenovana 2 gld.

(Društvo »Dijaska kuhinja« v Ptuj) ima letno zborovanje dne 11. novembra ob dveh popoldne; ako bi pa bilo tedaj premalo število udov, vršilo se bo zborovanje tisti dan ob štirih popoldne pri vsakem številu udeležencev.

(Posojilnica v Brezčah), katera je imela v 10 mesecih 181.619 gld. 68 kr. prometa, se preseli v lastno hišo »Narodni dom« (Hotel Klembas) z dnem 1. novembra.

(Izvrstno trgateg) je imel letos g. Franc Mlakar, veleposestnik v Hošnjici pri Slov. Bistrici. Na petih oralih vinograde je pridelal 80 polovnjakov dobrega belega mošta in na vrh še 5 polovnjakov črnine. Pridno in umno delo vinograda se kmetu dobro izplača.

(Nova bolnišnica.) Konjiški oddelek »društva rudečega križa« stavi na Prevratu blizu Konje novo bolnišnico. Za časa vojske bodo se v to bolnišnico vsprejemali ranjeni vojaki, v mirnih časih pa siromaki.

(Na mesečni sej) v Mariboru dne 4. nov. so prignali 2 konja, 3 bike, 362 volov, 539 krav in 179 telet. Prišlo je mnogo kupcev. Cena živim rejenim volom 30—34 gld. za 100 kg.

(Cena moštu v Framu.) Pri dražbi cerkvenega mošta v Framu je stal polovnjak mošta brez posode 46 gld. 40 kr. do 59 gld. 20 kr. Cena bi pa bila višja, toda ni bilo nič ptujih kupcev.

(Plazovi.) Vsled zadnjega deževja so plazovi deželno cesto od Zidanega mošta do Sevnice na dveh krajih zasuli. Nekemu posestniku v razborski fari pa je plaz zasul kar celo gospodarsko poslopje.

(Nesrečo) sta imela dne 27. okt. dva plovca pri Zidanem mostu s svojim plovom. Zadel sta z njim ob most, in tako jima ga je razbilo. Eden je utonil v deročih valovih, drugi pa je plaval na nekaterih tramih dve ure daleč blizu do Sevnice, kjer so ga Šmarčani rešili.

(Zaprizeženje novakov) se je slovesno vršilo na praznik vseh Svetnikov v Mariboru. Č. g. vojaški kaplan Jakob Tajek je bral pri konjiški kosarni ob 9. uri sv. mašo in imel nemško in slovensko pridigo, in nato je priseglo nad 600 vojaških novincev zvestobo svetlemu cesarju.